

Zo zahraničnej tlače

Chronická tenzná bolesť hlavy: čo je nové? (Chronic tension-type headache: what is new?)

Tenzná bolesť hlavy (TBH) je najčastejší typ bolesti hlavy a jej chronická forma (CHTBH) je jedna z najťažšie liečiteľných foriem. Spôsobuje rôzne stupne zneschopenia pacientov a pre vysokú prevalenciu predstavuje aj významný spoločenský problém. V posledných desaťročiach vzrastá záujem o štúdiu patogenezy.

Posledné štúdie poukazujú na to, že významným nálezom u pacientov s CHTBH je zväčšená citlivosť na palpáciu perikraniálnych tkanív. Pacienti s CHTBH majú nižší prah pre tlakom spôsobenú bolesť v oblasti hlavy aj v extracerebrálnej lokalizácii, pričom najcitlivejším miestom je predná časť musculus temporalis.

Hyperexcitabilita CNS je spojená s centrálnou senzitiváciou a redukciami inhibičných mechanizmov a je dôsledkom prolongovanej nociceptívnej aferencie zo svalových tkanív. Nedávno sa zistilo, že aktívne trigger body, pre ktoré je typická prenesená bolesť, indukujú významne vyššie hladiny chemických mediátorov (bradykinín, interleukín 1-beta, sérotonín alebo noradrenalin) nielen lokálne, ale aj vo vzdialených nebolestivých oblastiach v porovnaní s latentnými trigger bodmi.

Na základe klinických štúdií a základného výskumu formulovali Fernandez de las Peñas a spol. nový model bolesti pri CHTBH, ktorý zahŕňa periférnu senzitiváciu nociceptorov aktívnymi trigger bodmi v svaloch inervovaných zo segmentov C1-3 (m. trapezius sup., m. suboc-

cipitalis, m. sternocleidomastoideus) a trigeminovým nervom (m. temporalis, m. masseter, m. extraocularis) a centrálnu senzitiváciu podmienenú kontinuálnou signalizáciou do nc.caudalis n.trigemini.

Okrem trigger bodov majú svoju úlohu aj ostatné podporujúce faktory, ako je nesprávne držanie hlavy, svalové hypotrofie hlbokých extenzorov šíje, zmeny svalových vzorcov alebo psychologické faktory.

V liečbe sa využívajú rôzne terapeutické stratégie – farmakoterapia, fyzikálna liečba, psychoterapia a akupunktúra.

Farmakologická liečba

V akútnej liečbe boli v mnohých štúdiách skúšané jednoduché analgetiká a nesteroidné antiflogistiká (NSA), ktoré sú účinnejšie. V profylaktickej liečbe sú najužívanejším liekom prvej voľby tricyklické antidepresíva (TCA). Najčastejšie sa používa amitriptylín, clomipramín je o niečo účinnejší, ale má viac nežiaducich účinkov. Ako lieky druhej voľby možno využiť iné antidepresíva – doxepín, maprotilín, mianserin. Skúšali sa aj antidepresíva zo skupiny SNRI. Mirtazapín bol účinný v dávke 15 – 30 mg na deň, ale často vyvolával únavu a hmotnostný prírastok a nižšie dávky neboli efektívne. Venlafaxín v dávke 150mg/deň sa skúšal pri frekventnej epizodickej TBH, ale nie pri CHTBH. Duloxetín v dávke 60 mg/deň zmiernoval bolesť hlavy aj depresiu

Paliat. med. liec. boles., 2012, 5(2): 70

u pacientov s veľkou depresiou a chronickou bolesťou hlavy. Myorelaxanciá a spazmolytiká sa všeobecne neodporúčajú, aj keď istý efekt bol pozorovaný po podávaní tizanidínu v dávke 6 – 18 mg/deň. Kombinácia tizanidínu 4 mg/deň a amitriptylínu 20 mg/deň zabezpečila pri CHTBH rýchlejšiu úľavu bolesti hlavy ako podávanie samotného amitriptylínu. V ďalšej otvorenej štúdií sa potvrdil ako účinný topiramát, antikonvulzívum používané v profylaxii migrény v dávke 100 mg/deň. Výsledok však treba preveriť v randomizovanej kontrolovanej štúdií.

Nefarmakologická liečba

Metaanalýzy 53 štúdií potvrdzujú efektívnosť relaxácie a EMG biofeedbacku v liečbe TBH. Efekt pretrvával 15 mesiacov a odrazil sa hlavne vo frekvencii bolestivých epizód. Fyzikálna liečba pomáhala redukovať frekvenciu, intenzitu a trvanie CHTBH.

(Zdroj: Fernandez-de-las Peñas C, Schoenen J. Chronic tension-type headache: what is new? Cur Opin Neurol 2009; 22: 254–261)

Editorka rubriky
MUDr. Hedviga Jakubíková, PhD.
Neurologická a algeziologická
ambulancia
Hlavná 60, 080 01 Prešov

Best of ASCO®
A program licensed by the American Society of Clinical Oncology

Collaborating to Conquer Cancer

www.asco.org

Best of ASCO® Slovakia 2012

Best of ASCO® Meeting

Licensed by the American Society of Clinical Oncology

20th October 2012 | Holiday Inn, Bratislava, Slovakia

SLS
SLOVENSKÁ LEKÁRSKA SPOLOČNOSŤ

SOLEN
MEDICAL EDUCATION